

Bevarandeplan för Natura 2000-området
SE0240045 Norra Vätterns skärgård

Länsstyrelsen
Örebro län

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU som skapades för att hejda utrotning av vilda djur och växter och att bevara deras livsmiljöer. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom nätverket av Natura 2000-områden säkerställs livsmiljöer och arter inför framtiden. Varje land är skyldigt att bevara utpekade naturtyper och arter i landets Natura 2000-områden. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. I Örebro län finns 28 av dessa naturtyper. Taiga, slätterängar i låglandet och högmossar är några exempel på utpekade naturtyper i vårt län. I länet ingår 43 arter i fågeldirektivet och 25 arter ingår i habitatdirektivet. Exempel på arter som ingår i fågeldirektivet är havsörn, trana och tjäder och exempel på arter i habitatdirektivet är läderbagge, större vattensalamander, asknätfjäril och guckusko.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan (eller skötselplan) med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Även hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska tydliggöra inriktningen på förvaltningen av området och ligga till grund för tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den är ett så kallat "levande dokument".

Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t.ex. beslut om bildande av naturreservat.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0240045 Norra Vätterns skärgård

Kommun: Askersund

Områdets totala areal: 2127 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-02-08

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-03-20

Markägarförhållanden: Staten genom Sveaskog och privat

Regeringsbeslut, historik: SPA: 1998-01-01, regeringsbeslut M97/4407/4, pSCI: 1997-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3130 - Ävjestrandsjöar

3160 - Myrsjöar

7140 - Öppna mossar och kärr

8220 - Silikatbranter

8230 - Hällmarkstorräng

9010 - Taiga

9080 - Lövsumpskog

91D0 - Skogsbevuxen myr

1163 - Stensimpa, *Cottus gobio*

A002 - Storlom, *Gavia arctica*

A045 - Vitkindad gås, *Branta leucopsis*

A075 - Havsörn, *Haliaeetus albicilla*

A081 - Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*

A094 - Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*

A193 - Fisktärna, *Sterna hirundo*

A215 - Berguv, *Bubo bubo*

A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

Det höga naturvärdet grundas framför allt på den unika sötvattensarkipelagen och den höga andelen gammal skog med typisk vegetation och fauna på öarna samt sjön Vätterns stora biologiska mångfald.

Motivering

Norra Vätterns skärgård har en rik biologisk mångfald knuten till naturskog och strandklippor. Norra Vättern är klassad som riksintresse och nationellt särskilt värdefullt vatten för naturvården.

Prioriterade åtgärder

I huvudsak fri utveckling. Skötsel genom naturlig dynamik med möjligheter till naturvårdsbränning.

Beskrivning av området

Vätterns norra del med sin utpräglade skärgård skiljer sig på flera sätt från sjöns övriga delar som har ganska raka strandlinjer och mycket få öar. Här finns istället ett 50-tal öar som är helt fria från fritidsbebyggelse. Skärgårdens berggrund består av grovkornig granit. Den syns på många ställen som isslipade, vackert rundade hållar. På Lilla Aspön når hållmarken hela 51 m över sjöns yta. Vattendjupet överstiger sällan 20 m inom skärgården, men bara 3 km söderut finns djup på över 90 m. Den typiska växtligheten på öarna är hållmarksskog med framför allt tall, ljung, bärris och renlav. Träd och ris kan bara växa i sprickor och sänkor där jord samlats, medan lavar och mossor bildar mattor ute på hållarna. I en del sänkor finns myrvegetation och t.o.m. små tjärnar. På de större öarna finns morän och lera. Där är marken bördigare och inslaget av gran och björk vanligare. På några av de större öarna finns även lundvegetation med hassel, vätteros, trolldruva, tandrot och liten häxört. En del av den bördigare marken har tidigare använts som betesmark. De inre delarna av öarna har använts för skogsbruk, medan det på de mindre öarna och i de större öarnas strandnära områden växer gammal skog. Äldre skog i åldern 60-100 år upptar 42 % av den produktiva skogsmarken. Skog äldre än 100 år upptar hela 22 % och av den gamla skogen är huvuddelen äldre än 120 år. Flera bestånd har en ålder som uppgetts till mer än 150 år. De äldsta tallarna i ormdet börjar närma sig 400 år.

Vättern är en näringsfattig sjö och det präglar både fågel- och fiskfaunan. Det finns bara ett fåtal, små kolonier av fisktärna, skrattnås och gråtrut. På senare år har även havstrut börjat etablera sig i området. Karaktärsfåglar för Norra Vätterns skärgård är skrakar, knipa, storlom, drillsnäppa, skarv, lärkfalk och mindre hackspett.. Fiskgjuse häckar på några platser. Tidigare har det även funnits en hägerkoloni och berguv har häckat i skärgården. Men båda dessa arter har försvunnit.

Ett stort antal fiskarter har fångats vid provfiske: sutare, gös, gädda och abborre är vanliga liksom karpfiskarna mört, sarv, braxen och björkna. Det finns också flera laxfiskar som nors, siklöja och sik. Signalkräftan är vanlig i området. På senare år har den minskat något efter att i början på 2000-talet funnits i mycket stort antal.

Vad kan påverka negativt

Exploatering i området eller dess närhet med vindkraftverk bör undvikas med tanke på områdets lämplighet som häckningsmiljö för känsliga fågelarter. Övriga hotbilder för respektive naturtyp följer under rubriken "Naturtyper och arter" och "Negativ påverkan".

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk

- Det krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).
- Området är skyddat som naturreservat enligt 7 kap. miljöbalken.
- Strandskydd gäller enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller 100 m från strandlinjen i vatten och på land.
- Det krävs tillstånd för utsättning av fisk enligt 2 kap. 16§ Förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.
- För alla anmälda arter i Fågeldirektivet gäller följande lagstiftning: Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- Fågelarterna är fredade enligt 3 § i jaktlagen (1987:259). Fredningen gäller också deras ägg och bon.

Övriga bevarandeåtgärder

- Huvuddelen av Natura 2000-området ingår i Ekopark Vättern som avsattes av markägaren Sveaskog år 2004.
- Det råder idag förbud mot landstigning av ön Skjortpilten under tiden 15 april - 15 juli. Ett utökad beträdnadsförbud på andra öar bör utredas för att minska risken för störning av bl.a. storlom, fiskgjuse och fisktärna.
- 9010 Västlig taiga - I huvudsak fri utveckling med interndynamik. Föreskrifter och skötselplan för området är i behov av en översyn i samråd med markägaren så att det anpassas till anmälda naturtyper. Delar av de områden som är anmälda som taiga ska enligt skötselplanen på lång sikt kunna lämnas till fri utveckling mot naturskogar som innehåller betydande andel lövträd. Vägen dit är dock lång och förutsätter restaureringsåtgärder i form av röjningar, avverkningar och i några fall bränning. Naturvårdsbränningar har genomförts på Stora och lilla Aspön.
- 8220 silikatbranter och 8230 hållmarkstorräng - Naturtyperna bör karteras i fält och lavfloran inventeras på utvalda lokaler med naturtypen. Utökade restriktioner bör övervägas för att undvika slitage i branter med känslig lavflora.
- A081 Brun kärrhök - Brun kärrhök häckar inte i området och bör därför avanmälas vid nästa tillfälle att göra ändringar av anmälda arter.
- 1163 Stensimpa - Det bör övervägas om arten ska avanmälas eftersom inga fynd gjorts i området.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet

3130 - Ävjestrandsjöar

Areal: 1495 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Näringsfattiga eller svagt näringsrika sjöar med förekomst av flacka, ibland betespräglade, stränder och grunda bottnar. Vattenvegetationen på de grunda bottenarna består av perenn kortskottsvegetation och på blottlagda stränder och bottnar förekommer lågvuxen ånnuell pionjärvegetation. Sjöhabitatet omfattar stranden upp till medelhögvattenlinjen. Representativa sjöar av naturtypen har naturliga vattenståndsväxningar, regelbunden ishyvling och/eller strandbete. Störningen i strandlinjen är en förutsättning för karaktäristisk ånnuell vegetation som förekommer på de flacka stränderna som blottas eller utsätts för störning. Perenn kortskottsvegetationen är normalt vanligt förekommande i litoralzonen (vattenstranden). Vass och annan högre vattenvegetation förekommer relativt sparsamt liksom slingor och flytbladsvegetation, men kan dominera i skyddade vikar. Vattenkemiskt är sjöarna oligo-mesotrofa (näringsfattiga – svagt näringsrika) med en totalfosforhalt normalt < 25 µg/l P/l (måttligt höga halter) och med en vattenfärg normalt < 60 mg Pt/l (måttligt färgat vatten).

Naturtypen Ävjestrandsjöar är en del av Vättern. En utförligare beskrivning av Vättern finns i bevarandepåner Vättern norra SE0240099.

Bevarandemål

Arealen 3160 ävjesjöstränder ska vara minst 1495 hektar. Sjöns stränder ska periodvis vara blottlagda med ånnuell kortskottsvegetation. Sjöns hydrologi ska vara ostörd, det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Vandringsvägar i anslutande vattensystem ska vara fria från vandringshinder. Sjön ska ha god vattenkvalité med klart vatten och naturlig artsammansättning utan negativ inverkan av främmande arter eller fiskstammar. Det ska finnas följande typiska arter i notblomster, strandpryl och styvt braxengräs. De typiska fågelarterna drillsnäppa, storlom, fiskgjuse och fisktärna ska häcka i området.

Negativ påverkan

- Skogsbruksaktiviteter i tillrinningsområdet kan orsaka ökad belastning av humusämnen, grumling och igenslamning av bottenvegetation och grunda bottnar. Avverkning av strandskogen förändrar hydrologi och struktur i strandzonen och ökar risken för erosion. Jordbruk i tillrinningsområdet; markavvattning och regelbunden rensning av diken kan orsaka grumling.
- Intensiv odling i sjöns och tillflödenas närområden riskerar att orsaka läckage av närings- och bekämpningsmedel. Extensivt jordbruk bidrar dock ofta till att hålla betesmarker och strandängar öppna.
- Fiske som är ensidigt mot vissa arter eller som är för hårt i förhållande till sjöns naturliga produktionsförmåga kan påverka konkurrensförhållanden och artsammansättning.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.
- Exploatering av strandområden är negativt för möjligheten att upprätthålla naturliga strandmiljöer och riskerar att öka framtida efterfrågan om översvämningsskydd.
- Utsläpp av föroreningar från punktkälla, t ex avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet ökar risken för negativa vattenkemiska förändringar.
- Infrastrukturanläggningar kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag uppströms. Broar och vägtrummor över in- och utflöden kan orsaka vandringshinder.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt. Vätterns bevarandetillstånd beskrivs utförligare i bevarandeplanen Vättern norra SE0240099.

3160 - Myrsjöar

Areal: 0,71 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Naturliga sjöar och småvatten med relativt näringsfattigt vatten brunfärgat av torv eller humusämnen och ett naturligt lågt pH. Vegetationen är gles och ofta bestående av flytbladsväxter och akvatiska mossor. Stränderna är i huvudsak organogena med myrvegetation, gles starr och flytande vitmossebestånd som i regel bildar gungflyn. Myrsjöar är normalt relativt små och förekommer i hela landet, framför allt på organogena och näringsfattiga jordar i myrrika områden samt i skogslandskapet.

I Norra Vätterns skärgård finns naturtypen på Stora Aspön. Den lilla sjön kallas för lilla Aspetärnen.

Bevarandemål

Arealen 3160 Myrsjöar ska vara minst 0,71 hektar. Sjöns strandvåtmarker och strandskog ska vara intakta. Sjöns hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Sjön ska ha god vattenkvalité med naturlig artsammansättning utan negativ inverkan av främmande arter eller fiskstammar. Det ska finnas följande karaktäristiska arter för naturtypen: vit näckros och vitag.

Negativ påverkan

Skogsbruksåtgärder i närområdet kan förändra hydrologi och struktur i strandzonen och orsaka grumling och förändrad tillförsel av organiskt material.

Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och orsaka genetisk kontaminering.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen i området bedöms vara gynnsamt.

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 0,69 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Naturtypen är heterogen och omfattar ombrotrofa och minerotrofa, fattiga till intermediära, öppna eller mycket glest trädbevuxna myrar. De myrtyper eller myrelement som kan inkluderas är plana eller svagt välvda mossar och tillhörande laggkärr, nordlig mosse, plana (topogena) kärr, sluttande (soligena; lutning >3%) kärr – i synnerhet backkärr (lutning >8%) – samt torvbildande mader (sumpkärr). Torvtäcket är normalt minst 30 cm djupt, men kan vara tunnare i unga myrar. Gungflyn, mjukmattegolvs med vanligen mossrik vegetation som p.g.a. luftvävnad i rotsystemet flyter på vatten eller lös gyttja, inkluderas oavsett torvdjup. Morfologiska strukturer i torven är sällsynt och utgörs i så fall av mindre tubbildningar. Trädskikt bestående av träd högre än tre meter får inte ha mer än 30% krontäckning.

I Norra Vätterns skärgård finns naturtypen i anslutning till Aspetärnen på den största ön, Stora Aspön.

Bevarandemål

Arealen 7140 Öppna mossar och kärr ska vara minst 0,69 ha. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Våtmarken ska vara öppen där busk- eller trädskikt endast finns i liten omfattning. Krontäckningen ska vara högst 30%. Omgivande laggkärr ska bibehållas intakta. Strukturer och formelement såsom tuvor, strängar, flarkar och flarkgölar ska finnas på myren.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet har inte bedömts. Naturtypen är inte prioriterad i Natura 2000-området.

8220 - Silikatbranter

Areal: 0,25 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Naturtypen utgörs av silikatrika klippor, med vegetation på stenhällar och i sprickor. Naturtypen är spridd i Sverige och omfattar alla sluttningar eller lutande (minst 30°) klippor med silikatrika bergarter, förutom klippor som påverkas av havet. Berggrunden utgörs av svårvittrade och näringsfattiga graniter, gnejser och mesotrofa bergarter som t.ex. kalkfattiga skiffrar. I representativa fall är branten högre än 5 m, och består huvudsakligen av fast berggrund till skillnad från rasmarker.

Vegetationen utgörs av kärlväxter i sprickor samt av lavar och mossor på de branta klippväggarna och under överhäng. Naturtypen är i regel tämligen artfattig när det gäller kärlväxter. På klippställarna förekommer däremot rikligt med lavar framförallt av släktena *Parmelia*, *Umbilicaria*, *Rhizocarpon*, *Lecanora* och *Lecidea*, och i sprickorna växer sparsamt med ormbunkar, enstaka gräs och mossor. I naturtypen ingår också mindre klipphyllor med vegetation jämte de arter som växer i klippsprickor och under överhäng. Träd förekommer normalt inte, och även i mindre branter ska krontäckningen alltid vara <30 %. Växtsamhällena varierar starkt med expositionsgrad och fuktighetsförhållanden. Förekomsten av sprickbildningar, översilade ytor och klipphyllor med tunt jordtäckte är viktiga faktorer för vegetationen. Branterna är ofta boplats för rovfåglar.

Bevarandemål

Arealen 8220 Silikatbranter ska vara minst 0,25 ha. Den för naturtypen karakteristiska artsammansättningen och variationen är beroende av de strukturer och funktioner som utgör förutsättningarna för naturtypen. Jordlagret, om det finns, består i stort av vittringsjord som efterhand kan blandas upp med humus. En opåverkad hydrologi spelar därför en viktig roll för att upprätthålla vegetationen och därmed en förutsättning för bevarandemålet. Intilliggande skog är gynnsamt för klippvegetationen. Detta gäller främst skog som växer vid basen av branten, där den skuggar och begränsar avdunstningen vilket leder till bättre bevarad luftfuktighet än vid avsaknad av träd. Skog på toppen av klippan bevarar också nederbörden bättre och ser till så att det kommer ett jämnare flöde av vatten nedför klippan. Det ska finnas för naturtypen typiska arter.

Negativ påverkan

För intensivt friluftsliv med slitage och störning som följd, särskilt bergsklättring kan utgöra ett hot båda för strukturer, funktioner och artsammansättningen för naturtypen. Klimatförändringar som leder till förändrad konkurrenssituation där vissa arter gynnas på bekostande av andra, bland annat genom en utbredning av buskvegetation.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara gynnsamt. Naturtypens förekomst och status bygger på fjärranalys men är inte känd i detalj. Skyddet av området som naturreservat gör att förutsättningarna är goda att naturtypen ska kunna finnas kvar. Typiska arter för naturtypen finns i området.

8230 - Hällmarkstorräng

Areal: 1,12 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Växtsamhällen med torktåliga arter av kärlväxter, lavar och mossor på silikatrika hällmarksytor. Hällarna är tidvis mycket torra och har ett tunt, fläckvist förekommande jordtäckte som maximalt får täcka 50% av ytan. Ytorna är främst plana och överskrider inte 30° lutning och består oftast av näringsfattiga graniter och gnejser. Naturtypen förekommer i huvudsak i områden med någon typ av störning, t.ex. bete. Kärlväxter som fetbladsväxter, styvmorsviol, tjärblomster, bergglim och mandelblom karakteriserar naturtypen. De artrikaste och värdefullaste exemplen förekommer i öppna betesmarker, kust- eller åkerlandskap. Periodvis översilning med näringsrikt vatten från gräsmarksytor, fågelspillning m.m. kan ge en artrik och svagt kalkgynnad växtlighet. I de bäst utvecklade typerna påträffas också rikligt med mossor och lavar, t.ex. kopparbryum, takskrummossa, vissa skinn- och gelélavar *Leptogium* spp. och *Collema* spp. Naturtypen har i gynnsam bevarandestatus krontäckning på mindre än 30 %, men den kan vara högre om t.ex. betet har minskat eller upphört.

Naturtypens finns på två små öar i ytterskärgården, Gråmunken och Lilla Mossholmen som båda är exponerade för vågor, vind och is.

Bevarandemål

Arealen 8230 hällmarkstorräng ska vara minst 1,12 ha. Jordtäcktet ska vara tunt, fläckvist förekommande jordtäckte och maximalt täcka 50% av ytan. Krontäckning ska vara mindre än 30 %. Det ska finnas förekomst av sprickbildningar, översilade ytor och klipphyllor med tunt jordtäckte. Det ska finnas för naturtypen typiska arter.

Negativ påverkan

- Luftföroreningar kan ha en direkt negativ effekt på vissa arter (lavar och mossor), och en indirekt effekt via en kontaminering av jord och vatten.
- Klimatförändringar som leder till förändrad konkurrenssituation där vissa arter gynnas på bekostnad av andra, bland annat igenom ett ökat jordtäckte och igenväxning generellt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är okänt. Naturtypens förekomst och status bygger på fjärranalys men är inte känd i detalj. Någon fältinventering har inte gjorts. Skyddet av området som naturreservat gör dock att förutsättningarna är goda att naturtypen ska kunna finnas kvar.

9010 - Taiga

Areal: 490,4 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Naturtypen förekommer i boreal-boreonemoral zon på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark och innefattar i typfallet produktiv skogsmark. Enstaka områden finns i kontinental region. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30-100% och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Små inslag av andra inhemska trädslag kan förekomma. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier. Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Näringskrävande örter finns endast undantagsvis.

Taiga är den dominerande skogstypen i Norra Vätterns skärgård. Största delen utgörs av hållmarkstallskog, men det finns även en del gammal gran- och triviallövdominerade skogar. Skogen utmärks ofta av stort inslag av tallöverståndare, långsamväxande vårtbjörk och asp och gammal död tallved i form av lågor och torrakor. Inte sällan finns en tidigare brandpåverkan i dessa miljöer. Inom området har ett antal rödlistade arter hittats, t.ex. mindre hackspett, bronshjon, reliktböck, raggböck, dvärgbägarlav, vedtrappmossa, ullticka, havstulpanlav och gränsticka.

Bevarandemål

Arealen 9010 Taiga ska vara minst 490,4 hektar. Småskaliga naturliga processer, t.ex. åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka skogens dynamik och struktur. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Direkt efter omvälvande störningar ska det finnas öppen och glest beskogad mark med döda träd samtidigt som karaktäristiska pionjärträdarter och typiska arter ska etablera sig. Skog med högre krontäckning ska utvecklas och barrträd ska kunna dominera i sena successionsstadier. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas följande typiska arter: vedtrappmossa, grön sköldmossa, ullticka, tallticka och gränsticka. De för naturtypen typiska fågelarterna mindre hackspett och spillkråka ska häcka i området.

Negativ påverkan

- Exploatering i eller i nära anslutning till Natura 2000-området.
- Avverkning, röjning, gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.
- Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, dikning, plantering och användandet av främmande trädslag.
- Markskador. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras. Detta gäller större markskador.
- Brist på dynamik. Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. I detta fall kan det handla om översvämning, vind och angrepp av insekter och svamp.

- Invasiva främmande arter som har potential att skada den naturliga floran och faunan.
- Tilltagande inväxt av livskraftig gran som skuggar och tränger återväxt av lövträd.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen är gynnsamt.

9080 - Lövsumpskog

Areal: 4,45 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Naturtypen förekommer på näringsrik mark som är fuktig-blöt. Det finns en påverkan från högt grundvatten och översvämning sker normalt årligen. Naturtypen finns på mineraljord, tunna torvtäckten och i vissa fall även på torvmark av löv-kärrstov/vasstov. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 50-100%, och ask/triviallöv (var för sig eller tillsammans) utgör minst 50% av grundytan. I södra och mellersta delarna av landet utgörs trädskiktet ofta av klibbal och ibland ask. Längre norrut finns mest gråal och glasbjörk. Videarter kan förekomma i både träd- och buskskikt. Gran är ett vanligt inslag i naturtypen. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog med avseende på egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier. Skogens hydrologi får inte vara under stark generell påverkan från markavvattning.

Naturtypen finns på flera ställen på stora Aspön.

Bevarandemål

Arealen 9080 Lövsumpskog ska vara minst 4,45 hektar. Småskaliga naturliga processer, som t. ex. åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning ska påverka skogens dynamik och struktur. Lövträd ska utgöra ett dominerande inslag. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av karaktärsarter som klibbal och glasbjörk. Det ska finnas liggande död ved och stubbar samt stående döda eller döende träd. Gran, buskar och sly ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Det ska finnas typiska arter såsom missne och mindre hackspett i området.

Negativ påverkan

- Avverkning, röjning, gallring, städning utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.
- Invasion av gran och främmande trädslag.
- Störd hydrologi genom t.ex. dikning är särskilt allvarlig då naturtypen i hög grad får sin karaktär av det mer eller mindre permanent höga vattenståndet.
- Brist på dynamik. Flera av arterna knutna till naturtypen förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller bland annat klimat- och väderfenomen och utbrott av vissa skadeorganismer. Älg och annat vilt kan förhindra föryngring av lövträden.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är inte känt för naturtypen. Ingen systematisk inventering har gjorts av naturtypen i området.

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 4,45 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Naturtypen förekommer på myrar (> 30 cm djupt torvtäcke) som är fuktig–blöt med högt liggande grundvattenyta. Näringsförhållandena är näringsfattiga–intermediära. Trädskiktets krontäckningsgrad är 30-100%. Trädslagsblandningen varierar med myrtyp och näringsförhållanden men glasbjörk, tall och gran är vanliga trädslag.

Naturtypen finns på Stora Aspön.

Bevarandemål

Arealen 91D0 Skogsbevuxen myr ska vara minst 6,38 ha. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Våtmarken ska ha ett olikåldrigt och flerskiktat trädskikt av främst tall, glasbjörk och gran. Krontäckningen ska vara minst 30%. Småskaliga naturliga processer såsom åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka skogens dynamik och struktur. Bottenskiktet ska domineras av vitmossor och risvegetation. Det ska finnas följande typiska arter: tuvull, hjortron och skvattram.

Negativ påverkan

- Markavvattningsföretag och dämningar i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan ge en negativ påverkan på myrar och mossar.
- Anläggandet av skogsbilvägar över eller i närheten av habitatet kan medföra att hydrologin eller hydrokemin i området förstörs.
- Skogsbruk och andra företag som innebär att fastmarksholmar och närliggande fastmark avverkas kan innebära att näringsämnen läcker ut på myren.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är inte känt för naturtypen. Ingen systematisk inventering har gjorts av naturtypen i området.

1163 - Stensimpa, *Cottus gobio*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Stensimpa förekommer i många olika typer av sötvattenmiljöer med renspolad botten, från grunda brackvattensmiljöer till små bäckar. Arten är vanligast i sträckor med strömmande vatten som har steniga och grusiga bottenar, men den går att hitta såväl på blockrika bottenar som rena sandbottenar. Leken sker under försommaren, från slutet av april längst i söder till juni i norr. Hannarna hävdar revir kring en håligheter de har grävt ut under en sten och de vaktar den befruktade rommen tills den kläcks.

Bevarandemål

Det ska finnas stensimpa i området.

Negativ påverkan

- Arten är inte hotad i Sverige. Lokalt kan emellertid bestånd slås ut till följd av försurning eller försämrade syreförhållanden i bottenarna.
- Några kända hot mot arten finns idag inte i Vättern.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt i Vättern som helhet. Vid provfiske inom Natura 2000-området Vätterns norra skärgård har dock arten inte påträffats. Provtagningsplatserna är i Duvfjärden och i Lovön. De lokaler där arten påträffats i Vättern är alla mera strandnära. Däremot brukar den närbesläktade bergsimpan fångas vid provfiske inom området.

A002 - Storlom, *Gavia arctica*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Storlommen behöver tillgång till lämpliga bytesdjur, dvs. fiskar, i viss mån vatteninsekter. Den behöver även lämplig plats att bygga sitt bo på, vilket nästan uteslutande innebär öar, särskilt mindre holmar och skär, belägna i klarvattenssjöar (oligotrofa och mesotrofa). Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktig. Arten är störningskänslig under häckningen (maj-juli/augusti), främst under ruvningsperioden. Det finns ett samband mellan vackert väder i maj (stor aktivitet av friluftsliv) och låg ungfågelproduktion. Arten är långlivad med relativt låg reproduktion och är därför känslig för jakt. Under häckningen rör sig arten normalt inom 1-10 km radie från häckningslokalerna. Storlommen övervintrar dels i östra Medelhavet och Svarta havet, dels i mindre utsträckning i västra Europa. Den övervintrar även regelbundet längs södra Sveriges kuster.

Bevarandemål

Arten ska häcka i området.

Negativ påverkan

- Största hotet utgörs av mänsklig störning på häckningslokalerna under främst maj genom landning av båtar på häckningsskär, badande folk, båtsport, vattenskoter och sportfiske. Sådan störning ökar risken för äggpredation.
- Andra problem utgörs av onaturliga vattenståndsvariationer till följd av regleringar, som kan omintetgöra eller försena häckningen, vilket i det senare fallet ökar risken för mänsklig störning. Inverkan av miljögifter kan inte uteslutas.
- Sannolikt, men inte klarlagt, finns en ökad dödlighet bland vuxna fåglar i samband med användningen av nylonnät för fiske.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms inte vara gynnsamt. Någon systematisk inventering har inte genomförts men storlom har konstaterats häcka i området regelbundet. Arten häckar regelbundet i området, bl.a. vid stora och lilla Aspön. Antalet häckande par bedöms vara stabilt i området men antalet ungar som blir flygga verkar minska.

A045 - Vitkindad gås, *Branta leucopsis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Den vitkindade gåsen häckar på små, flacka öar där den är skyddad från marklevande rovdjur. Arten fordrar stora, öppna gräsbevuxna ytor för sitt födosök, främst strandängar med kortvuxen eller kortbetad gräsvegetation. Den kräver rast- och övervintringslokaler med gott om lämplig föda (främst gräs) samt möjlighet att övernatta ute på vatten. Under häckningen rör sig paret normalt inom ett område i storleksordningen någon km². Arten flyttar mellan häckningsområdena i Sverige och övervintringsplatserna i Holland.

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att Sverige upprätthåller en population i landet om minst 5 000 häckande par, spridda inom utbredningsområdet enligt ovan. Dessutom bör tillses att lämpliga rastlokaler bibehålls intakta, vilket bl.a. fordrar fortsatt strandängsbete.

Arten ska häcka i området.

Negativ påverkan

För närvarande finns inget uppenbart hot mot arten och den svenska populationen fortsätter att växa i storlek. Nya häckningslokaler har påträffats kontinuerligt de senaste 20 åren. Konflikter med jordbruket uppstår dock tidvis i områden som hyser starka häckningsbestånd och/eller stora mängder rastande vitkindade gäss på väg till eller från sina häckningsområden på ryska tundran.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt. Den svenska populationen beräknades till cirka 4 300 häckande par 1998, med förekomster i de flesta sydsvenska landskap samt även på vissa platser längs Norrlandskusten. Arten har haft en ökande trend både nationellt och inom området.

A075 - Havsörn, *Haliaeetus albicilla*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Havsörnen är till stor del knuten till vatten för sitt näringssök (havsmiljö, större insjöar, älvar, vattenmagasin). Under häckningsäsongen är fisk den dominerande födan, men den tar även fågel och medelstora däggdjur. Under övriga delar av året dominerar fågel och fisk, där andelen kadaver är förhållandevis stor.

Bygger stora, omfångsrika och tunga bon och kräver därför kraftiga träd (i första hand tall) för boets placering. Havsörnen är mycket störningskänslig vid boplatsen. Arten jagar över arealer i storleksordningen 50–200 km². De könsmogna, etablerade örnarna är i huvudsak stannfåglar. Ungfågeln rör sig över betydande områden under de första levnadsåren, men förhållandevis få lämnar landet. När örnarna blir könsmogna och etablerar sig vid 4–5 års ålder sker detta i allmänhet i närheten av uppfödningplatsen.

Havsörn födosöker året runt inom området.

Bevarandemål

Arten ska årligen övervintra och födosöka i området.

Negativ påverkan

- Även om miljögiftssituationen är klart bättre än tidigare, t.ex. en minskad förekomst av klorerade kolväten, så finns ”nya” miljögifter som åter kan förvärra situationen. T.ex. vet man ännu inte hur och om bromerade flamskyddsmedlen påverkar organismerna i havsmiljön.
- Exploatering av häckningsområden genom skogsbruk, fritidsbebyggelse, vindkraftverk etc.
- Ökad tillgänglighet och störningar vid bona (nya skogsbilvägar och andra vägar, fler fritidsbåtar, snöskotrar, ökat friluftsliv, det fria fisket i fjällen etc.).
- Illegal förföljelse som fortfarande förekommer.
- Ett högst tänkbart framtida hot är bristen på lämpliga boträd. Mot bakgrund av de lägsta uppmätta åldrarna hos de idag fungerande boträden utgör den sjunkande omloppstiden vid slutavverkningar i Sverige ett hot. Det kommer inte att räcka med att spara överståndare vid slutavverkningar av kanske högst 70-åriga bestånd i framtiden.
- Den minskade eller upphörande vintermatningen kan möjligen medföra bekymmer inom några år.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt. Beståndet har ökat kontinuerligt i landet under minst 20 års tid och uppgår för närvarande till minst 320 etablerade par. Havsörn häckar i närområdet och födosöker regelbundet under hela året i området. Lämpliga boträd av gamla tallar förekommer på flera av öarna.

A081 - Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Bruna kärrhöken är starkt knuten till vassrika eutrofa slättsjöar, men finns även i andra typer av sjöar. En förutsättning för häckning är att det finns tillgång på tät gammalvass eller liknande vegetation att bygga boet i. Arten kräver tillgång på lämpliga bytesdjur vid häckningslokalen och i dess omgivning. Jaktutflykter över åkermark kan utsträckas åtskilliga kilometer från boplaten. Födan utgörs av sorkar, grodor, fågelungar etc., ibland även ägg, fisk och kadaver. Under häckningstiden jagar bruna kärrhöken över arealer i storleksordningen 10–30 km².

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att bevara en livskraftig population i Sverige (minst 1.500 par), Bevarandemålet i området är att det ska finnas tillgång lämplig häckningsbiotop, minst 1 ha gammal vass, i området och att minst ett par ska häcka årligen.

Negativ påverkan

- Den bruna kärrhöken har tidigare varit starkt drabbad av miljögifter, men sedan alkylkvicksilverbetningen förbjöds 1966 och DDT-förbud infördes har situationen förbättrats högst avsevärt. För närvarande kan inga direkta hot anses föreligga mot brun kärrhök i Sverige.
- Vid planerad vasslåtter i grunda sjöar bör hänsyn tas till bl.a. brun kärrhök och rördrom, genom att spara tillräckligt stora områden med gammal vass. Arealen vass eller annan lämplig vegetation (kaveldun, videsnår, säv) bör ej understiga cirka 1 ha/par.
- Vandringsleder, vägar etc. kan passera förhållandevis nära kärrhökens boplat (100 m) utan att fåglarna blir nämnvärt störda.
- Vattenståndshöjning under maj-augusti kan medföra spolierade häckningar eftersom boet placeras i marknivå.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms inte vara gynnsamt. Det finns inga vassområden som utgör lämplig häckningsplats för brun kärrhök i området. Den häckar i Stora Hammarsundet och vid Aspa utanför Natura 2000-området. Arten bör avanmälas vid nästa tillfälle att göra ändringar av anmälda arter.

A094 - Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Fiskgjusen är helt beroende av tillgång till öppet vatten inom sitt hemområde eftersom födan nästan uteslutande består av fisk. Den fångar endast ytligt gående fisk, ned till maximalt en halv meters djup. Fiskgjusen fiskar i såväl eutrofa som oligotrofa sjöar liksom i större vattendrag och i grundare kustområden. Jaktframgången kan dock minska avsevärt om vattnet är alltför grumligt. I områden med enbart oligotrofa sjöar kan sämre tillgång på fisk medföra lägre reproduktion bl.a. beroende på att gjusarna måste jaga över större arealer (längre bort från boplatsen). Fiskgjusen är beroende av lämpliga träd för sitt bobygge. Det vanligaste trädslaget är tall (>90%) där det stora risboet byggs i toppen av plattkronade, kraftiga träd, så att utsikt fås över omgivningen. Enstaka bon kan placeras i kraftledningsstolpar, stora torn eller på stora stenar i sjöar och vattendrag. Fiskgjusen är ofta störningskänslig vid boplatsen.

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att den svenska populationen ej minskar, dvs. att vi inom landets gränser även fortsättningsvis har ett bestånd på minst 3 500 par, spritt över hela sitt utbredningsområde (fiskgjusen häckar i samtliga län utom på Gotland). I ett europeiskt perspektiv har Sverige ett stort ansvar för denna art då cirka 35% häckar i landet.

Arten ska häcka i området.

Negativ påverkan

- Eftersom fiskgjusen ofta häckar vid stränder och på öar utgör närgången båttrafik, sportfiske, bad, kanoting, vattenskoter etc. i boets omedelbara närhet ett hot.
- Exponeringen för klorerade kolväten har minskat sedan 1970-talet då dessa miljögifter orsakade en ökad fosterdödlighet och sönderrivning av ägg på grund av skalförtunning. Emellertid tillkommer nya typer av miljögifter i naturen vars effekter vi ännu vet litet om (t.ex. bromerade flamskyddsmedel).
- Konkurrens från havsörn kan utgöra ett hot i området.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt. I landet beräknas beståndet uppgå till mellan 3 000-4 000 par. Populationen i Sverige anses vara förhållandevis stabil. Populationen inom området är också stabil. Fiskgjuse är en karaktärsart för Norra Vätterns skärgård. Flera par häckar inom området. Boplatsen kan variera mellan åren. Ibland överger de en boplats men letar då upp en annan.

A193 - Fisktärna, *Sterna hirundo*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Fisktärnan behöver tillgång på fiskrika sjöar och/eller grunda kustområden samt störningsfria häckningsplatser. För att större kolonier ska kunna etableras krävs rovdjursfria områden; framför allt mink och räv bör hindras nå häckningsplatserna. Under häckningen födosöker fisktärnorna inom ett område i storleksordningen 1-5 km². De nordiska fisktärnorna övervintrar huvudsakligen längs kuststräckan mellan Västafrika och Godahoppsudden.

Bevarandemål

Fisktärna ska häcka i området.

Negativ påverkan

- Lokalt kan förekomst av mink leda till att kolonier försvinner.
- Spridning och ackumulering av miljögifter har negativa effekter på häckningsutfallet.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är inte gynnsamt. Fisktärnan häckar i samtliga svenska län. Det svenska beståndet beräknas uppgå till 20.000-25.000 par, vilket motsvarar ungefär 1/10 av det europeiska beståndet. Resultat från häckfågeltaxeringen tyder på att beståndet idag ligger på en lägre nivå än under senare delen av 1970-talet och början av 1980-talet. Mellanårsvariationerna är emellertid stora. Det gäller såväl i landet som inom området. Trenden är minskande i Vättern som helhet, men i Norra Vätterns skärgård finns ingen sådan trend.

A215 - Berguv, Bubo bubo

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Berguven behöver tillgång på lämplig föda i form av medelstora däggdjur (kaniner, harar och råttor) och större fåglar. Tillgång på lämpliga häckningsplatser är av allt att döma ingen begränsande faktor så länge ingen förföljelse sker. Nyetableringar sker numera i stor skala vid sidan av de klassiska uvbergen; häckningar konstateras allt oftare på marken bland större stenblock, i gamla kråkbon och i urban miljö.

Berguvens hemområde är normalt i storleksordningen 25–30 km². I områden med god födotillgång kan det vara betydligt mindre. Den spridning som sker består av ungfåglar som söker sig nya, uvtomma revir. Ungfågelspridningen kan i extremfall uppgå till tiotals mil. Berguven är en stannfågel som uppehåller sig i sitt hemområde året runt.

Bevarandemål

Målsättningen är att berguven ska kunna etablera ett häckande bestånd i hela landet nedanför fjällkedjan. Sverige bör hysa minst 2 000 par, varav huvuddelen i de södra och mellersta delarna av landet. Arten ska häcka i området.

Negativ påverkan

- *På kort sikt* - Fortfarande idag finns ett utbrett rovdjurshat hos stora grupper i Sverige – olovlig jakt och störningar vid bona leder till många misslyckade häckningar. Störningar från bergsklättrare kan lokalt vara ett problem och kollisioner med bilar och tåg liksom med kraftledningar är en betydande mortalitetsfaktor. Beträffande dödsriskerna i elnätet har stora framsteg uppnåtts under det senaste årtiondet genom väl fungerande samarbete med olika eldistributörer. Fortfarande tycks dock eldöden vara den troligen allvarligaste dödsrisken för uvarna och mycket återstår alltså där att göra.
- *På lång sikt* - Försämrade tillgång på byte i skogs- och mellanbygderna till följd av upphörande jordbruk och djurhållning och därpå följande minskning av arealen öppen mark. Även om miljögiftssituationen är klart bättre än tidigare, t.ex. en minskad förekomst av klorerade kolväten, så finns ”nya” miljögifter som åter kan förvärra situationen.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är inte gynnsamt. Berguv har häckat i skärgården tidigare men saknas i dagsläget som häckfågel.

A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Spillkråkan är något av en nyckelart i boreala och nemoboreala skogsekosystem genom att den årligen producerar ett stort antal bohål lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur som ej själva förmår mejsla ut sitt bo. Spillkråkan är en stannfågel som under sommarhalvåret i södra Sverige födosöker över arealer i storleksordningen 100-1 000 ha. Vintertid rör sig arten över större områden. I Norrlands inland är artens hemområden troligen betydligt större än i södra Sverige.

Spillkråka behöver tillgång på lämplig föda i form av vedlevande insekter och myror. Spillkråka födosöker ofta lågt i träd, på stubbar m.m., gärna i rotrötad gran efter hästmyror. Den behöver tillgång på lämpliga häckningsplatser, främst i form av grov asp, tall eller bok. I södra och mellersta Sverige råder ingen uttalad brist på lämpliga häckningsträd, däremot kan tillräckligt grova stammar saknas i stora delar av Norrland där skogsbruket är mera intensivt och tillväxten sämre. För att spillkråkan ska häcka måste stamdiametern i brösthöjd överstiga 30cm för asp och 40cm för tall.

Häckning av spillkråka har konstaterats på Stora och Lilla Aspön som är lämpliga för arten med stor andel grov asp och tall och relativt mycket död ved.

Bevarandemål

Arten ska häcka i området.

Negativ påverkan

- Det största hotet mot spillkråkan är skogsbruket och näringens allt större krav på skogsråvara. Minskad lövandel, ökad granandel och mera homogena bestånd i södra och mellersta Sverige missgynnar arten.
- Minskad medelålder i bestånden i intensivt brukade trakter gör att tillgången på lämpliga boträd minskar.
- Eftersom spillkråkan i stor utsträckning livnär sig på hästmyror missgynnas den med största säkerhet av stubbrytning och GROT-uttag.

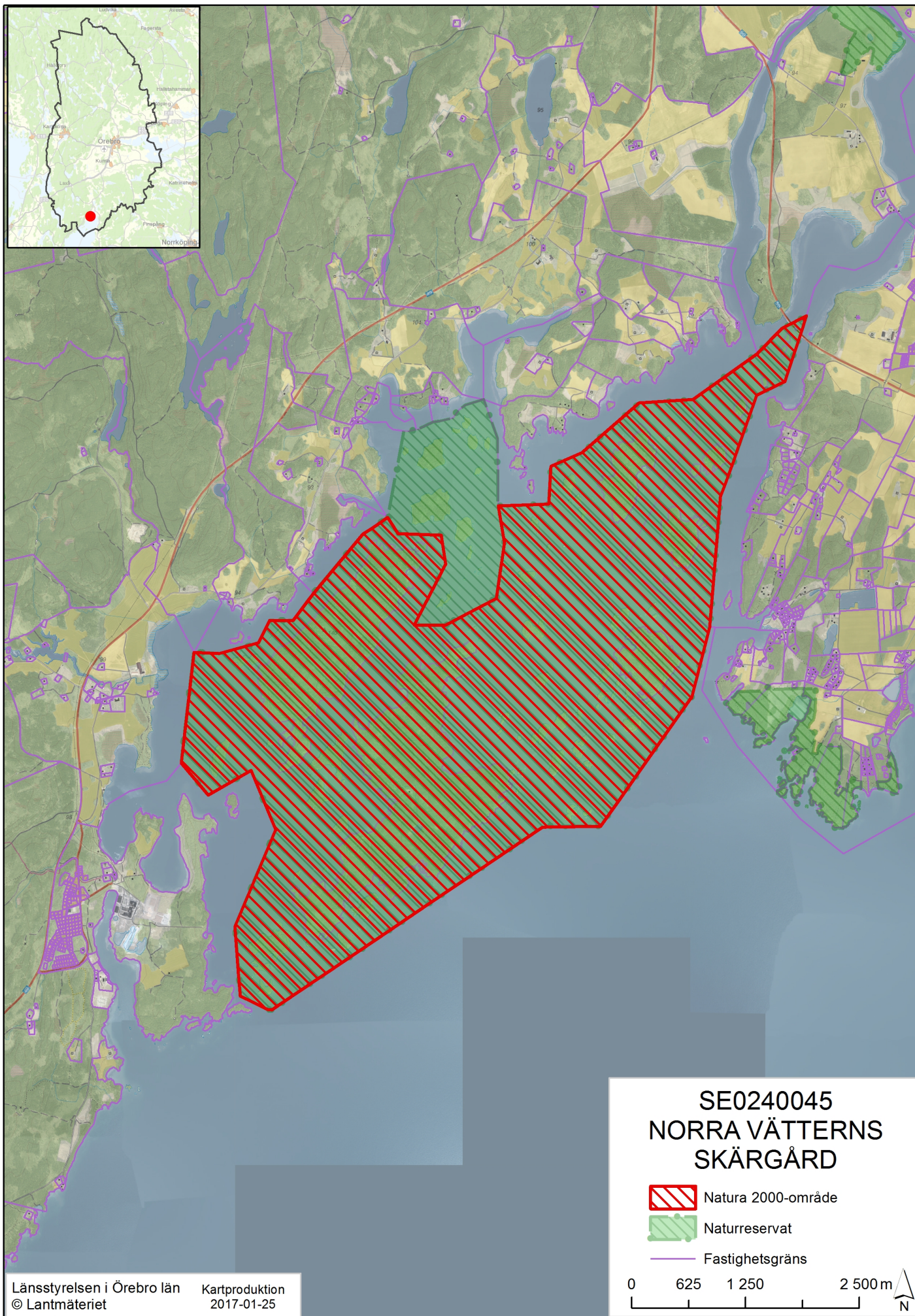
Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt.

Dokumentation

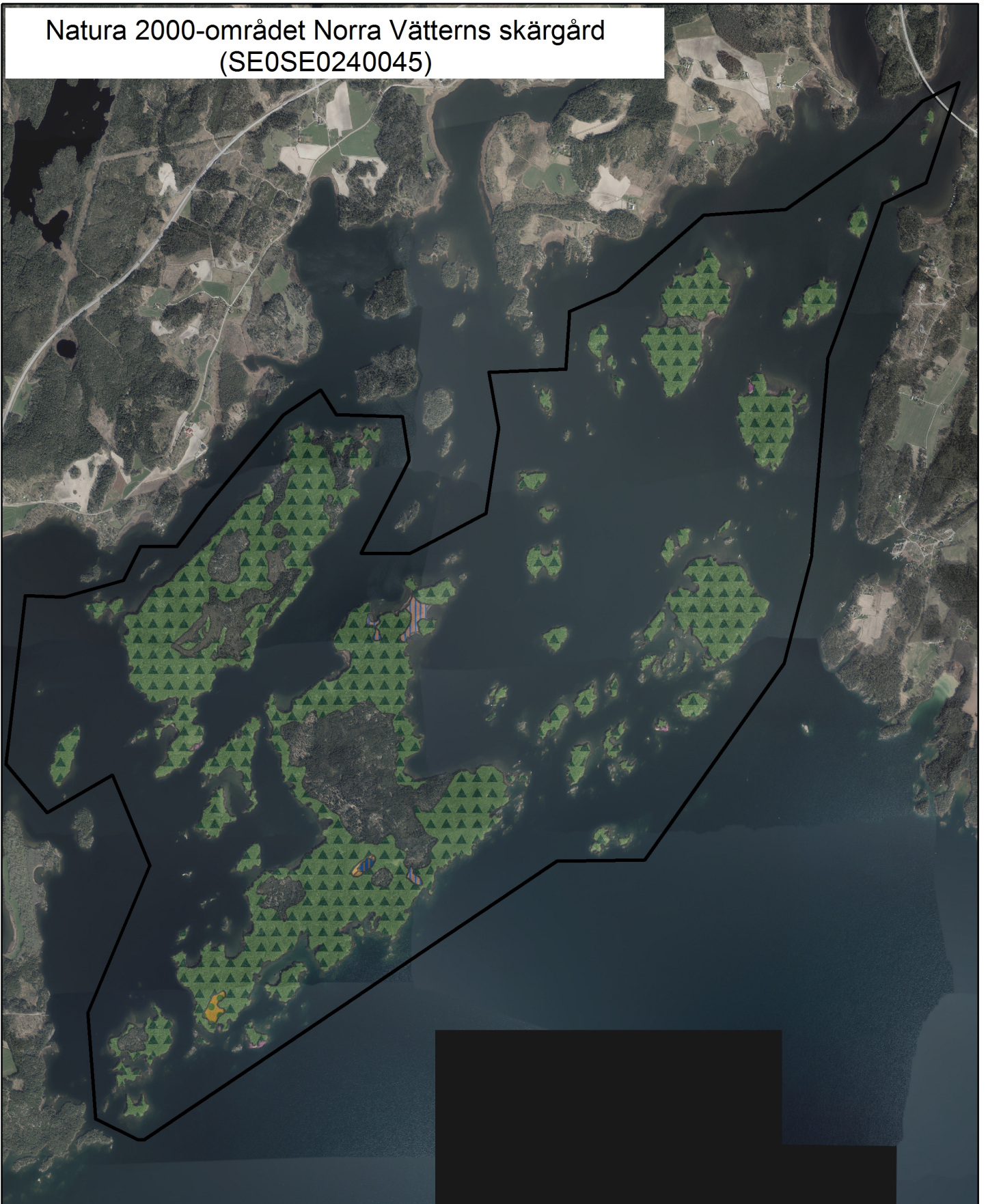
- Artportalen, ArtDatabanken SLU (www.artportalen.se).
- Länsstyrelsen i Örebro län, 1984, Naturvårdsöversikt Örebro län, publikation 1984:5.
- Naturvårdsverket, 2004, Skyddsvärda statliga skogar, Svealand utom Dalarna län, Naturvårdsverket, rapport 534.1
- Sveaskog AB, 2004, Ekoparksplan Norra Vätterns skärgård.
- Vätternvårdsförbundet, 2002, Årsskrift 2002, Rapport nr 69 från Vätternvårdsförbundet.
- Vätternvårdsförbundet, 2005, Undervattensvegetation i Vättern, Rapport nr 86 från Vätternvårdsförbundet.
- Vätternvårdsförbundet, 2006, Vattenvårdsplan för Vättern 2006-2012, Rapport nr 91 från Vätternvårdsförbundet.
- Vätternvårdsförbundet 2015. Fåglar och fågelskär i Vänern, Vättern och Mälaren – viktiga för miljöövervakningen i Sverige.

Översiktskarta

Naturtypskarta

Natura 2000-området Norra Vätterns skärgård
(SE0SE0240045)

Naturtyp

	3160 - Myrsjöar		9010 - Taiga
	7140 - Öppna mossar och kärr		9080 - Lövsumpskog
	8220 - Silikatbranter		91D0 - Skogsbevuxen myr
	8232 - Hällmarkstorräng (ej hävdberoende typ)		Norra_Vättern_yttergräns

0 250 500 1 000 m

Kartproduktion
2016-12-16

Länsstyrelsen i Örebro län
© Lantmäteriet

Länsstyrelsen
Örebro län

Länsstyrelsen i Örebro län
Stortorget 22, 701 86 Örebro
010-224 80 00
orebro@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/orebro